

НАРОДЕН ТЕАТЪР "КРЪСТЬО САРАФОВ" - С О Ф И Я

ПРОТОКОЛ

a_1957_004892

№ 5

Днес, 3. X. 1957 г., се състоя заседание на Художествения съвет след като съветът гледа генералната репетиция на пьесата "Херцогинята на Падуа" от Оскар Уайлд за приемане на спектакъла. На заседанието присъствуваха др. др.: Филип Филипов, Георги Каракашев, Моис Бениев, засл. деят. на изк. Н. Лилиев, засл. арт. ХР. Коджабашев, засл. арт. Ст. Карадамбов, Ст. Тончев, засл. арт. Н. Лилиев, Магда Колчакова, Николина Томанова, Венера Наследникова.

Ф. ФИЛИПОВ – Точка първа от дневния ред – приемане на спектакъла "Херцогинята на Падуа" от Художествения съвет с оглед очертаната премиера да излезе във вторник.

Н. ЛИЛИЕВ – Аз мисля, че представлението е почти готово и особено щом остават още две-три репетиции бих могли да се стегнат някои неща. Бих искал да кажа, че вниманието на режисьора би трябвало да се насочи към IV картина – в съда, където трябва да се оживят действуващите лица и миманса. Общо взето намирам, че пьесата е правилно насочена, добре разтълкувана и че е отстранена всяка възможност, която би препратила зрителя към представлението от преди 50 години. Разграничени са ясно двете страни, които носят конфликта: от една страна неравния брак и от друга – любовта, която се поражда внезапно между тази млада жена и този млад човек и достига големи маси. Есички други случаи, които се преплитат между тези главни събития, са изтъръгнати от пьесата. Пьесата има съвсем съвременно звучение и особено сега, в началото на сезона, при нов директор, при нови възможности за издигане равнището на театъра, една такава пьеса като че ли се явява напълно навременна. Не мисля, че театърът е направил грешка, като се е спрял на това представление, нито, че с нея отваря сезона си.

***

2

Авторът сам се е отрекъл от тази "романтична" пьеса, но от нея е направена напълно съвременна драма, която може да вълнува всекиго, която на места да звучи като пьеса от критическия реализъм, но е основана на противоречията, които съществуват и днес в повечето страни на света, засяга въпроси, които са още неразрешени дори и в най-напредничавите страни. Защото въпросът за неравния брак и досега се поставя може би със същата драматичност, с каквато се е налагала в миналото. Другарката Алтънова държа подробни бележки. Не зная, дали ще иска да ги каже тук или не.

М. БЕНИЕШ - Аз мисля, че това е голям успех за театъра. Спектакълът е направен много солидно с голямо професионално майсторство. Изпипана е всяка стъпка, всеки мизансцен, всяко положение, които правят живописна композицията. Въпреки, че пьесата е в стихове, стихът не се чувствува като декламация, а като една поетична стихия. Аз смятам, че във вторник трябва да излезе спектакълът. Много ми хареса на мен Ружа Делчева - много трагична, силна, емоционална. Също много добри са Борис Михайлов и Стефан Карадамбов. Декорът придава много верно цялата тази атмосфера на средновековието - на ножа и отровата на ~~силните страсти~~. Също костюмът не е много ярък, а в по-убийствата гама. Само Карамитев мисля с този шарф син, никакси го облекчава като актьор.

В. НАСЛЕДНИКОВА - Не е готова другата дреха, която има.

М. БЕНИЕШ - Защо в църквата не светих?

Г. КАРАКАШЕВ - Тази част, която се вижда, е извън трите купола, камбанарията.

М. БЕНИЕШ - През време на любовните обяснения трябва да се покаже, че това е дворец, в който следят хората, да се почувствува тоя ужас, който поглежда дори през ключалките.

Карамитев в последната картина забива ножа в гърдите си, а като се обърне, виждаш, че няма никаква рана. Нека да придържа към гърдите си и да ги закрива с червената мантая. Тоя шадраван в I картина много се клати, особено, когато скача на него Асен Миланов.

Това е. Аз иначе приемам спектакъла в цялата му гама решен е много солидно.

М. КОЛЧАКОВА - Аз изцяло приемам спектакъла и смятам, съвсем нормално е той да излезе във вторник. Прави впечатление че е нещо солидно, положително, здраво и уверено, което лъхва от този спектакъл, като нещо много дълго репетирано и то детайлно. Аз имам съвсем малки бележки. Сцената в съда - публиката е твърде равнодушна. Друго: за костюма на Делчева - в първата среща прилича не на лилия, както е в писата, а на гиргина. После тази прическа я прави възрастна. Много по-красива и по-млада е в III картина и в последното действие. А много е важно в първата картина да е млада и хубава, защото тогава е решителната среща. А тя е като матрона. Също и в жълтата рокля.

Ф. ФИЛИПОВ - Това, което Магда каза, се отнася до костюмите и аз приемам. Ако бехме направили костюма с по-упростена кройка, а не такъв болярски, тежък, да тежи от сърма, щеше да е друго.

М. КОЛЧАКОВА - И да сложи розова пудра, иначе се получава бяло, голямо лице, една голяма уста и просто става възрастна. А в III картина беше изумително красива.

Кисимов е много добър, но с гласа си трябва нещо да направи.

Ф. ФИЛИПОВ - Кисимов никак не е добре със здравето си.

М. КОЛЧАКОВА - Никак не разбирам, защо трябва да се правят още репетиции.

Ф. ФИЛИПОВ - Аз ги махам. Неделната пада.

М. КОЛЧАКОВА - И трябва да се раздвижат хората в съда.

ХР. КОДЖАБАШЕВ - Защо не помолиш няколко души от младите актьори, които пинктопонк играят, да влязат в тия масови сцени?

Ф. ФИЛИПОВ - Знаете всички кои са в тоя миманс, събираме всякакви хора.

М. КОЛЧАКОВА - Просто да се обърнеш към артистите и в събота да се облечем няколко души артисти да им покажем, да видят тия хора как трябва да се реагира. А Апостол на мен ми се струва, че в тази картина си почива, иначе той така живее в ролната си, че ми се струва, ще се източи скоро. Аз харесах и Апостол много. А Миланов, когато се отдалечава, може би, по-тежко трябва да понесе тая раздяла. А той като че не отнася нищо, докато се чувствува, че страда за него.

Н. ИКОНОМОВ - Аз с удоволствие гледах спектакъла. Има нещо, както каза и Лилиев, ново в тълкуванието, и в оформлението на спектакъла, нещо интересно и много ценно, разбира се. Всичко това е много радостно за нашия театър и говори, че той влиза в нова ера с новото управление и новата режисура. Много харесах декорациите - напълно в тона на цялото представление. Има, разбира се, някои малки дефекти, както и костюмите трябва да се облекчат, да станат по-леки.

Между Ружа Делчева и Карамитев се чувствува много рязко разликата във възрастта. Не знам, как трябва да се избегне: дали Ружа много тежи в ролята, или такъв е нейният натюрел, или обратното - Карамитев е много лек и в него има нещо много лекомислено, юношеско. Мисля, че другаря режисьор ще намери начин да се изглади това нещо. Карамитев е много млад, лек, дори повърхностен бих казал, когато тя е масивна, задълбочена

ХР. КОДЖАБАШЕВ - Много е проста работата: епохата е "брадата", както се казва. На Карамитев да му сложат брадичка от креп само.

Н. ИКОНОМОВ - Карамитев е как да се изразя - малко театрално подвижен. Той не е осмислил дадените му много ценни мизансцени, а ги е изпълнил чисто геометрически на сцената. Що се отнася до Ружа Делчева, тя прави много ценна, богата роля с една бележка: тя във фразите си накрая повишава тона и по този начин се получава малко декламативност, на места, разбира се, когато това може да мине по-просто в стиховете, да се загуби тази помпозност, декламационност.

Казах, че представлението е прекрасно, изключително и в стил. Като замисъл на режисьора финалите са много ефекти, особено на последното действие. Такова настроение дават тези факли със своите мъждукиания! Чувствуваш, като че как смъртта настъпва...

В съда липсва темпо. Масовите сцени не са живи. Може би там Карамитев е виновен и Магда е права - той разводнява действието.

За срещата между Гвидо и Херцогинята във втора картина: там го няма предчувствието за тяхната любов, което трябва да го чувствуваме като зародиш.

М. КОЛЧАКОВА - Може би твърде късно тя отправя погледа си към него.

5
Н. ИКОНОМОВ - Тоя костюм на Ружа в III к. - бялата рокля. Гърдите ѝ много отчетливо се изписват върху роклята. Аз се извинявам, че навлизам в тия работи, но пустото ми мъжко ско ги долавя и тях.

Тези изтичвания на Карамитев в страни, ако може малко ги туширай, защото той не може да ги осмисли, Той тича преднамерено, не става това естествено.

Ф. ФИЛИПОВ - Не обвинявайте Карамитев за тия неща, а мен. Човекът прави всичко, което му е дадено като задача. А в съда се прибягва към тези неща, за да могат да се видят всички. Но той е много добросъвестен актьор и, ако аз ~~умех~~ ~~да~~ му обясня тези неща, той ще успее да ги направи.

Н. ИКОНОМОВ - Всеки случай аз ще забележа, че това е рядко хубаво представление. Обран е от него този мелодраматичен характер на писцата, драматизъмът е чист, ясен и не може да не поздравя за него както режисьора, така и художника.

СТ. КАРАЛАМБОВ - Аз няма какво да кажа, защото играя и когато репетициите станаха най-интересни и в зряла фаза, аз влизах наред със всички останали актьори да се гримирам.

ХР. КОДЖАБАШЕВ - И аз също.

Л. АЛТЪНОВА - Аз си държах бележки, както каза и другаря Лилиев, но, може би тях трябва само на другаря Филипов да ги кажа. Писцата, наистина, когато я четохме най-напред, не ни направи особено впечатление и трябва да кажа, че съспектакъла режисьорът е направил едва ли не ново произведение. Получил се е грандиозен спектакъл, масшабен спектакъл. По отношение на режисърския замисъл има да кажа нещо. Може би тук не съм аз правата, но аз тия неща трябва да ги кажа. Това са детайли, върху които трябва да се поработи още с актьорите според мен. Това е мое впечатление. Аз за пръв път се изказвам в Художествен съвет. Може би не съм права, може би времето е малко. Наистина този конфликт не се чувствува много - тази зараждаща се любов между двамата. И в първата сцена още - когато Чоко изтърва ножа, може би не бива да се навежда втори път да го види.

Ф. ФИЛИПОВ - Актьорите в тази постановка изпълняват задачи, дадени от мен.

Л. АЛТЪНОВА - Казах, "може би не бива". Вторият момент, понеже малко се разбира, когато става срещата между херцога и херцогинята и Гвидо. Може би там трябва да се разбере, че още повече се засилва драмата, да се разбере, че ще има любовно обяснение. Преди то да стане, когато херцогът казва: "Ти си сама

тогава Карамитев като се отправи към нея, тя трябва да го погледне дори само за миг.

Ф. ФИЛИПОВ - Не, тя не трябва да почувствува това. Тя след това произнася цял монолог, в който казва, че е сама, че ще се убие, че е нещастна. Значи не е почувствува, че Гвидо е човекът, който може да я ходкрепи.

Н. ИКОНОМОВ - И выражи това трябва да има едно предчувствие, което да се чувствува от публиката.

Ф. ФИЛИПОВ - Когато той дойде и ѝ се обясни в любов, тя е потресена. Аз не го виждам в драматургическия материал. На вас ви се иска така да е, но трябва да има друга пиеса. Не мога да поправя автора.

М. КОЛЧАКОВА - Да направиш да се почувствува.

Ф. ФИЛИПОВ - Трябва тя да реагира на него, той да не я види и той да реагира, а тя да не го види.

Херцогинята смята, че Гвидо е посипан от щедростта на този херцог и се изненадва, защо това го прави.

Г. КАРАКАШЕВ - В тази сцена херцогът я ругае през цялото време, как ще го види?

Ф. ФИЛИПОВ - Не искам, нито го разбирам, нито го приемам. И главно - в противоречие ще влезем с автора.

Л. АЛТЪНОВА - Чично много трепери, ръцете му треперят, постоянно прави нервни движения и може би силно ще се изразя - това не е в духа на самия образ.

М. КОЛЧАКОВА - Много сълзи лее, трябва да се обуздава повече.

ХР. КОДЖАБАШЕВ - Ще стане и това, бе, млад актьор е.

Г. КАРАКАШЕВ - Повтаря средствата.

Л. АЛТЪНОВА - Когато херцогът хвърля дукатите, нека и третия път селянинът да извика не от сърце: "Да живей херцогът и на херцогът само да му се стори, че е извикал силно.

Ф. ФИЛИПОВ - Не може да искаме от Уайлд такова нещо, това значи вулгарен социологизъм. Уайлд не може да е наредил на херцогът да му се счуе, че никак силно.

Л. АЛТЪНОВА - После исках да кажа и това: в съда не може ли да се постави пейката на съдииите на друго място, не херцогинята да е зад гърба им.

Ф. ФИЛИПОВ - Така е по автор.

Л. АЛТЪНОВА - Много е дълга стълбата в III к. и докато я изказат актьорите изстиват, охлажда се техния жар.

Днеска Ружа ми хареса много.

Ф. ФИЛИПОВ - Нещо само ако сте намерили в правоговора?

Л. АЛТЪНОВА - Няма. Борис Михайлов е направил изключителен образ, Кисимов - също много ми хареса, независимо от всичко той носи атмосферата. Последната картина в затвора е много хубава. Много добри са и тримата пазачи. Музиката е много хубава. Смяtam, че представлението ще има изключителен успех.

СТ. ТОНЧЕВ - Наистина, получи се голям спектакъл и в актьорско, и в постановческо отношение, дори с тези малки грешки в костюмите. Актьорите под режисурата на другаря Филипов са изградили ролите си много прецизно, личи голяма шлифовка - имам пред вид Карамитев. Струва ми се, че от него, а и от други актьори, е изведенено на преден план нещо ново, направена е решителна стъпка в разкриване нови възможности у тези изпълнители. Колкото и малко да е, това показва, че от Карамитев може да се изгради един основен и ценен артист за театъра. ~~Аз~~ Аз съм за тази подвижност на декора, но дори и мен ме смущава това канапе в III картина.

Г. КАРАКАШЕВ - Както се хвърлят, истинска врата ще прив движат. Карамитев сценически неправилно се движи - добре, че декорът е неусложнен в конструкцията си.

~~Изхвърлящия~~ СТ. ТОНЧЕВ Чашата с отровата е много красива, но, като се хвърли, чувствуваш, че е тенекия.

Той шарф на Гвидо, може би е много дълъг. И една забележка, към постановчика, разбира се, - на Карамитев ако е възможно да му се спести това. Тук той съвестно изпълнява тези неща, но има две сядания, две приклъквания в различни картини, които стават на едно и също място и на мен ми направи впечатление, че има едно повторение - стават по един и същи начин.

Смяtam, че за театъра е много добре, че с такава хубава крупна постановка ще започнем този сезон.

Ф. ФИЛИПОВ - Другари, ние, останалите, сме потърпевши Филипов, Каракашев, Наследникова и моята асистентка, на коят извънредно много благодаря за грижите - Томанова. Аз приемам всички бележки и дори смяtam, че не бяхте достатъчно остри по отношение на неудачите в постановката, а те са например: липса на темпо, масовите сцени вие ги разкрихахте търде слизходително, сигурно, защото знаете с какъв материал ги изграждаме, но пак ще кажа: ние ще се погрижим да ги оживим. Аз трябва да кажа, че пиесата се оказа по-сложна, отколкото я мислеме: първо идеяният заряд трябва да се сложи на обществена панорама и второ - пиесата се оказа една сълзлива

8

мелодрама и не смятам, че е хубаво да се включват такива творби в репертоара. Но тя дойде никак неочеквано в театъра, а и аз незадълбочено мислих и си определих отношението към нея. Трябва да кажа, че в това отношение аз като че самият имам вина. Не искам с това да подценя постиженията на Ружа Делчева, Борис Михайлов, Карадамбов, много хубаво постижение има също така Кисимов, Карамитев, който за мен се различава от това, което досега е правил и, ако аз така страстно го защищавам, то е, защото той е много добросъвестен актьор и прави всичко, което съм му искал, а ако не владее изразните си средства, то се дължи пак на наша недобра педагогическа работа. Кисимов е много изтощен, страда от ~~мисълта че~~ ~~нашият~~ е тежко болен. Прекрасни са постиженията на Енгъзов, Тошев и Борис Сарафов - и тримата така верно живеят на сцената. Същото бих могъл да кажа и за Коджабашев, Петър Василев и Иван Попов, но са в неблагоприятно положение поставени до портала на сцената - от средата ги водих, та накрая ги заковах там, но нямаше друг изход, а не стига това - сега на някои от тях трябва да поставим и перука, и брада.

За костюмите вина носим ние, които сме подписали поднесените скици. Аз действително ги харесах, когато на картина ми ги дадоха да ги видя, но се оказа, че материята е много тежка. На Карамитев ще опитаме и брадичка, а може и руса перука да опитаме. Той сега по мое поръка излиза без всякакъв грим. За мен тази стълба в III к. не намалява драматизма, а го увеличава.

Но кое е най-страшното в тази пьеса? Че тя е изтъкана от сола и от дуети - само от монологи и диалози. Трудна пьеса се оказа и аз ви благодаря за всички бележки.

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

/Ф. Филипов/

СЕКРЕТАР:

/Л. Георгиев/